

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра економіки, маркетингу та підприємництва

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТА

МАКРО ТА МІКРОЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

Гарант освітньої програми д.е.н., професор Колосов Андрій Миколайович

Полтава 2022

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

1. Назва освітнього компонента.	Макро та мікроекономіка
2. Рік (роки) навчання.	1
3. Семестр / семестри.	1
4. Кількість кредитів ECTS.	6
5. Відомості про викладача (викладачів).	<p>Горбатюк Людмила Михайлівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки, маркетингу та підприємництва</p> <p> : lyudmyla.gorbatyuk@ukr.net</p> <p> : 066-212-71-27</p>
6. Мета вивчення освітнього компонента (в термінах результату навчання й компетентностей)	<p>Мета освітньої компоненти – розкриття механізму функціонування національної економіки на основі теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою й апробованих економічною практикою, а також формування у студентів ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.</p> <p>Завдання освітньої компоненти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; – набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки, визначати чинники і наслідки макроекономічного розвитку господарських систем та оцінювати ефективність економічної політики держави; – набуття належних навичок щодо використання інструментарію мікроекономічного аналізу та раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки; – розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури. <p>Предметом вивчення освітньої компоненти «Макро та мікроекономіка» є основні закономірності формування та функціонування економічного розвитку.</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні категорії і поняття макро- та мікроекономіки; – систему національних рахунків та її основні макроекономічні показники; – індикатори макроекономічної нестабільності; – основні моделі й концепції макроекономічної рівноваги; – роль держави як суб'єкта макроекономічного регулювання; – основні концепції та механізм фіскальної та грошової

	<p>політики держави;</p> <ul style="list-style-type: none"> – механізм зовнішньої політики; – основні проблеми ринку праці та соціальної політики; – основні моделі економічного зростання; – тенденції та перспективи розвитку України в умовах глобалізації господарської діяльності; – закони та закономірності економічної поведінки споживача; – основні економічні цілі фірми в ринковій економічній системі та способи їх досягнення; – значення витрат в діяльності фірми, їх види, динаміку формування, а також значення витрат для визначення величини прибутку; – особливості економічної поведінки фірм в умовах досконалої та недосконалої конкуренції; – основи ціноутворення на ринку факторів виробництва; – значення державної політики в коректуванні ринкового механізму; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – володіти категоріальним апаратом та методологією дослідження; – здійснювати аналіз значень основних макроекономічних показників; – користуватися теоретичними положеннями для вирішення практичних завдань щодо аналізу макроекономічної ситуації будь-якої країни; – визначати можливість і подальші перспективи розвитку національної економіки; – здійснювати оцінювання ключових проблем функціонування основних ринків національної економіки; – досліджувати теоретичні та методологічні проблеми сучасного ринку праці; – використовувати чинники товарного ринку під час аналізу особливостей функціонування національної економіки; – характеризувати ключові проблеми розвитку грошового ринку в національній економіці; – здійснювати аналіз розвитку інфляційних процесів на сучасному етапі розвитку національної економіки; – характеризувати доходи і споживання домогосподарств у сучасному економічному кругообігу; – визначати функціональну роль інвестицій у сучасній економіці; – визначати рівноважний ВВП в умовах різного рівня зайнятості; – аналізувати роль держави в економіці та основні функції держави, здійснювати оцінювання ролі держави у формуванні основних інструментів ефективного функціонування національної економіки;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – визначати джерела економічного зростання; аналізувати хід процесів у ринковій економіці, пов'язаних з виробництвом та споживанням товарів та послуг; – створювати й аналізувати економічні моделі поведінки споживача та виробника в залежності від дії різноманітних цінових і нецінових факторів; – визначати негативні та позитивні наслідки впливу різноманітних факторів на ринкову ситуацію, в тому числі державного регулювання; – вибирати найбільш ефективні напрямки економічної діяльності фірми.
<p>7. Методи навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Словесні інтерактивні (лекції, у тому числі – проблемні; дискусії, бесіди, диспути, «імітаційні ігри», «круглі столи», «мозковий штурм», метод кейсів). 2. Наочні (пояснювально-ілюстративні, схематично-графічні). 3. Практичні (вирішення задач та вправ, проведення самостійних спостережень, узагальнення власного життєвого досвіду). 4. Інтерактивні – дискусії. 5. Самостійні – спостереження, опрацювання першоджерел та їх аналіз, опрацювання питань винесених на самостійне вивчення. 6. Контрольно-звітні – захист практичних і самостійних робіт, опитування, виконання модульних робіт, проходження тестів.
<p>8. Навчальний освітній компонент забезпечує формування ряду загальних та спеціальних компетентностей</p>	<p>Загальні компетентності (ЗК).</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Спеціальні компетентності (СК)</p> <p>СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p>
<p>9. Програмні результати навчання</p>	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p>

	<p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.</p> <p>ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.</p> <p>ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.</p>
10. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента)	Освітня компонента базується на системі знань, які здобувачі вищої освіти отримали під час вивчення природничих наук у закладах середньої освіти.
11. Зміст освітнього компонента	Для денної форми навчання: зміст і перелік завдань на практичні заняття, питання самостійної роботи подаються на освітньому порталі (do.luguniv.edu.ua) перед початком вивчення освітнього компонента. Для заочної форми – підсумкова модульна робота.
12. Список рекомендованої навчальної літератури	п.18
13. Форми та методи оцінювання	Оцінювання знань здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний та підсумковий модульний контроль. Форма підсумкового контролю – залік. Поточний і підсумковий контроль з освітнього компонента здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу (табл. 3). Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. Для успішного складання заліку здобувачам необхідно ознайомитися із лекціями, виконати практичні роботи, а також самостійно опрацювати додаткові літературні джерела й виконати завдання для самостійної роботи та написати дві модульні тестові контрольні роботи. Передбачено виконання 18 практичних робіт. Максимальний бал за практичну роботу – 4. Передбачено дві тестові контрольні роботи. Максимальний бал за кожну – 9, виконання завдань самостійної роботи (10 балів). Максимальна кількість балів, що здобувач вищої освіти може отримати за опанування освітнього компоненту, дорівнює 100 балів (100 %) (табл. 4).
14. Шкала оцінювання	За діючим у ЗВО положенням (табл 4).
15. Технічні вимоги до комп'ютерного та іншого технічного обладнання, яке забезпечує навчальний процес:	Доступ до мережі Інтернет. Освітній портал (do.luguniv.edu.ua). Локальна мережа WI-FI. Комп'ютери (без особливих вимог). Програмне забезпечення: ОС Windows, Офісний пакет Microsoft Office.
16. Мова викладання	державна
17. Feedback курсу	Наприкінці курсу здобувачам вищої освіти пропонується Анкета, що містить питання щодо змістової частини, форм та методів подання навчального матеріалу, а також передбачає висловлення вражень від проходження курсу.

	Отримані відповіді допоможуть удосконалити викладання курсу.
--	--

Таблиця 1

Зміст освітнього компонента

№ п/п	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання				заочна форма навчання			
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Перший модуль									
1	Макроекономіка як наука.	10	2	2	6	9			9
2	Основні макроекономічні показники.	10	2	2	6	13	2	2	9
3	Виробництво і розподіл національного доходу.	10	2	2	6	9	–	–	9
4	Споживання та інвестиції.	10	2	2	6	9	–	–	9
5	Економічне зростання.	10	2	2	6	13	2	2	9
6	Сукупні видатки та економічна рівновага.	10	2	2	6	9	–	–	9
7	Фіскальна політика держави.	10	2	2	6	9			9
8	Монетарна політика.	10	2	2	6	13	2	2	9
9	Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика.	10	2	2	6	13	–	–	9
Другий модуль									
10	Предмет і метод мікроекономіки.	10	2	2	6	9			9
11	Попит, пропонування, ціна та ринкова рівновага.	10	2	2	6	13	2	2	9
12	Теорія поведінки споживача. Мета споживача.	10	2	2	6	11	2	–	9
13	Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва.	10	2	2	6	9	–	–	9
14	Обмеження виробника. Продуктивність ресурсів і витрати виробництва у короткостроковому періоді.	10	2	2	6	9	–	–	9
15	Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії.	10	2	2	6	9	–	–	9
16	Моделі олігополії.	10	2	2	6	9	–	–	9
17	Фірми на ринку монополістичної конкуренції.	10	2	2	6	9	–	–	9
18	Неспроможність ринку і необхідність державного втручання в економіку.	10	2	2	6	11	–	2	9
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	180	36	36	108	180	10	8	162

Таблиця 2

Теми практичних занять

№п/п	Назва теми	Кількість годин
------	------------	-----------------

		Денна/заочна форма навчання
Перший модуль		
1.	Макроекономіка як наука.	2/-
2.	Основні макроекономічні показники.	2/2
3.	Виробництво і розподіл національного доходу.	2/-
4.	Споживання та інвестиції.	2/-
5.	Економічне зростання.	2/2
6.	Сукупні видатки та економічна рівновага.	2/-
7.	Фіскальна політика держави.	2/-
8.	Монетарна політика.	2/-
9.	Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика.	
Другий модуль		
10.	Предмет і метод мікроекономіки.	2/-
11.	Попит, пропонування, ціна та ринкова рівновага.	2/2
12.	Теорія поведінки споживача. Мета споживача.	2/-
13.	Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва.	2/-
14.	Обмеження виробника. Продуктивність ресурсів і витрати виробництва у короткостроковому періоді.	2/-
15.	Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії.	2/-
16.	Моделі олігополії.	2/-
17.	Фірми на ринку монополістичної конкуренції.	2/
18.	Неспроможність ринку і необхідність державного втручання в економіку.	2/2
Разом		36/8

Таблиця 3

Схема нарахування балів з освітньої компоненти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Модульна контрольна робота	Виконання завдань сам. роботи	
Тема 1. Макроекономіка як наука.	4	9	10	4
Тема 2. Основні макроекономічні показники.	4			4
Тема 3. Виробництво і розподіл національного доходу.	4			4
Тема 4. Споживання та інвестиції.	4			4
Тема 5. Економічне зростання.	4			13
Тема 6. Сукупні видатки та економічна рівновага.	4			4
Тема 7. Фіскальна політика держави.	4			4
Тема 8. Монетарна політика.	4			4
Тема 9. Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика.	4			4
Тема 10. Предмет і метод мікроекономіки.	4	9	14	4
Тема 11. Попит, пропонування, ціна та	4			4

ринкова рівновага.				
Тема 12. Теорія поведінки споживача. Мета споживача.	4			4
Тема 13. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва.	4			4
Тема 14. Обмеження виробника. Продуктивність ресурсів і витрати виробництва у короткостроковому періоді.	4			13
Тема 15. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії.	4			4
Тема 16. Моделі олігополії.	4			4
Тема 17. Фірми на ринку монополістичної конкуренції.	4			4
Тема 18. Неспроможність ринку і необхідність державного втручання в економіку.	4			4
Разом	72	18	10	100

Таблиця 4

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. / Малий І. Й., Радіонова І. Ф., Куценко Т. Ф., Федірко Н. В. та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 200 с. URL.: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2015. 694 с.
3. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 672 с.
4. Мікроекономіка: навчальний посібник / За наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2017. 348 с.
5. Мікроекономіка: підручник / А. П. Наливайко, Л. А. Азьмук, П. Г. Баншиков та ін.; за наук. ред. А. П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.

6. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання. 2008. 679 с.
7. Попов О. Є. Мікроекономіка: навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. Є. Попов, І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко. Харків: ХНЕУ, 2013. 335 с.
8. Тюхтенко Н. А., Синякова К. М. Макроекономіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 352 с.

Допоміжні

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник.: У 2 кн. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 4-те вид. випр. і допов. Київ: Знання, 2006. 723 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн./ С. М. Панчишина, П. І. Островерха. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2010. 437 с.
3. Дячков Д., Горбатюк Л., Мамчич І. Управлінські аспекти розвитку підприємств агропродовольчого ринку в умовах конкурентного середовища *Інтернаука. Серія: Економічні науки*, 2021. № IV (04/48). URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2021/4/7181>.
4. Горбатюк Л. М., Махмудов Х. З., Коваленко М. В., Чаплянська В. С. Розвиток людського капіталу як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Дніпро, 2018. Вип. 5 (16). С. 115–118. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/2599>.
5. Horbatiuk L. Makhmydov H., Makhmydova I. Investments in the development of grein production in the Poltava region. *Management of the 21 stcenture: globalization challenges : monograf / in edition I. Markina*. Prague : Nemoross.r.o., 2018. P. 296 – 302.
6. Економічна теорія: навч. посіб. для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / За заг. ред. І. В. Шкоди т. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2020. 230 с.
7. Кравченко О. А. Використання законів мікроекономіки в операційному менеджменті підприємства. *Приазовський економічний вісник*, 2019. Випуск 4 (15). С. 108 – 113.
8. Круш П. В. Макроекономіка та її регулювання: Навч. посіб. Київ: Каравела, 2009. 424 с.
9. Макроекономіка. Навч. посібник / За ред. Г. М. Пилипенко. 3-тє вид. перероб. і доп. Донецьк: Національний гірничий університет, 2009. 193 с.
10. Макро- та мікроекономіка: теоретичні аспекти. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. За заг. ред. Федоренка В. Г., Денисенка М. П. Київ: Алерта, 2013. 728 с.
11. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посібник / В. П. Решетило, А. Є. Ачкасов, І. А. Островський, С. Б. Тимофієва; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 265 с.
12. Палехова В. А. Макроекономіка: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. та перероб Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. 2005. 304 с.
13. Савченко А. Г. Макроекономіка: Підручник. Київ: КНЕУ, 2005. 441 с.
14. Горбатюк Л., Дячков Д., Мамчич І. Управлінські аспекти розвитку підприємств агропродовольчого ринку в умовах конкурентного середовища *Інтернаука. Серія: Економічні науки*, 2021. № IV (04/48). URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2021/4/7181>.

Інформаційні джерела

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Державної служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
5. Світова статистика. URL: <https://www.worldometers.info/ru/>.
6. Міжнародне бюро праці. URL: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.
7. Офіційний сайт Полтавської обласної військової адміністрації. URL: <https://www.adm-pl.gov.ua/contact>
8. Офіційний сайт Головного управління статистики у Полтавській області. URL: <http://www.pl.ukrstat.gov.ua/>.
9. Цикл онлайн-курсів на освітній платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:Prometheus+SDB101+2021_T1_RU/about.